

вноважений ним орган», термін «адміністрація», що, на наш погляд, не є анахронізмом, оскільки включає тих працівників, які здійснюють переважно управлінські (організаційно-розпорядчі) функції.

Прогресивним кроком у правовому регулюванні праці керівників підприємств, установ, організацій є включення до проекту ТК України глави 6 «Особливості трудових відносин керівників підприємств, установ, організацій». Згідно з ч. 1 ст. 333 Проекту, до керівників, на яких поширюються норми статей 333 – 341 цього Кодексу, належать керівники, наділені повноваженнями одноособово безпосередньо або через інших, підпорядкованих їм, посадових осіб здійснювати управління та діяти без доручення від імені підприємств, установ, організацій, а також керівники колегіальних органів управління підприємств, установ, організацій (керівники виконавчих органів).

Тарасенко В. С.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ

Проблема матеріальної підтримки малозабезпечених сімей вже тривалий час не залишається поза увагою законодавця, хоча й вирішується лише частково та не в повній мірі задовольняє потреби таких сімей.

Правові аспекти надання державних соціальних допомог зазначеним категоріям осіб неодноразово були предметом дослідження таких науковців, як І. С. Андрієнко, Н. Б. Болотіної, С. М. Прилипка, І. М. Сироти, С. М. Синчук, Б.І. Сташківа та ін. Однак особливої актуальності в сучасних умовах набувають питання правового регулювання порядку визначення розміру таких допомог.

Малозабезпечена сім'я – сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

За правилами ст. 5 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» розмір державної соціальної допомоги визначається як різниця між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом, який обчислюється за методикою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення (Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 року № 1768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 35. – Ст. 290).

Однак, дана стаття обмежує максимальний розмір зазначеної допомоги граничним розміром – не більше 75 відсотків прожиткового мінімуму для сім'ї.

На наш погляд, таке обмеження розміру допомог є неприпустимим, оскільки суперечить ч.3 ст. 46 Конституції України, якою передбачено, що пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом (Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141).

Втім, до стабілізації економічного становища в Україні розмір державної соціальної допомоги визначається з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму. Зазначений рівень встановлюється виходячи з реальних можливостей видаткової частини Державного бюджету України і затверджується одночасно з прийняттям закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

Згідно зі ст. 9 Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» у 2013 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб – 21 відсоток, для дітей – 75 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів – 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму (Про Державний бюджет України на 2013 рік: Закон України від 01 червня 2000 року № 1768-III // Офіційний вісник України. – 2000. – № 26. – Ст. 1078).

Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2013 році не може бути більше ніж 75 відсотків від рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї.

Для кожної дитини (крім дитини-інваліда), яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 10 відсотків, а для кожної дитини-інваліда, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, для кожної дитини, яка утримується матір'ю (батьком, усиновителем), що не перебуває у шлюбі, і запис про батька (матір) цієї дитини у Книзі реєстрації народжень провадиться в установленому порядку за вказівкою матері (батька), для кожної дитини, в якій один або обое батьків є інвалідами I або II групи, – на 20 відсотків.

Для громадян, які одержали статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 20 відсотків.

Однак необхідно констатувати, що рівень забезпечення прожиткового мінімуму не передбачений у базових законах України у сфері соціальних стандартів «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії» та «Про прожитковий мінімум», він не є державним соціальним стандартом. У зв'язку з чим необхідно відмовитися від застосування по-

казника рівня забезпечення прожиткового мінімуму, а призначати зазначену допомогу з застосуванням показника розміру прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення.

Також з 1 січня 2013 року кожна малозабезпечена сім'я до загального розміру призначеної допомоги ще одержує доплату на кожну дитину віком від 3 до 13 років у розмірі 180 грн., на дитину віком від 13 до 18 років – 360 грн.

На підставі аналізу чинного законодавства щодо призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям можна зробити висновок, що конкретний розмір допомоги малозабезпеченим сім'ям залежить від прожиткового мінімуму і категорії осіб, що входять до складу сім'ї. Отже, розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям залежить від:

- наявності в малозабезпеченій сім'ї декількох членів сім'ї або одинокі особи, які з поважних або незалежних від них причин мають середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї або для одинокі особи;

- наявності в малозабезпеченій сім'ї дітей, зокрема дітей-інвалідів, громадян, які одержали статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського; одинокі матері (батька), одного з батьків або обох, які є інвалідами I або II групи та виховують дитину;

- віку дитини, яка виховується в малозабезпеченій сім'ї;

- затвердженого в законі про Державний бюджет Україні рівня забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) на відповідний рік ;

- до якої основної соціальної і демографічної групи населення відносяться члени малозабезпеченої сім'ї;

- методики розрахунку допомоги – або з застосуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму, або визначення розміру допомоги як різниці між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом.

Форманюк В. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук*

ПРАВОВА ПРИРОДА КАТЕГОРІЙ: СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА, СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

Поява нових соціальних ризиків, запровадження нових форм та видів соціального захисту обумовили реформування і національного законодавства, прийняття нових та внесення кардинальних змін до вже існуючих нормативних актів у сфері соціального захисту. Разом із цим з'являються